

Buletin Informativ 18 noiembrie – 2 decembrie 2019

CUPRINS

PRIMARII CU MAI MULTĂ EXPERIENȚĂ LE-AU SPUS NOILOR COLEGI BUN VENIT ÎN FAMILIA CALM!.....	2
PRIMARUL MUNICIPIULUI CAHUL NICOLAE DANDIȘ: „AM PUTEA FACE MAI MULTE PENTRU TINERI”	4
ROMAN CIUBACIUC, PRIMARUL ORAȘULUI CANTEMIR: „ÎMI DORESC CA NUMĂRUL POPULAȚIEI SĂ AJUNGĂ LA CEL CARE A FOST CÂNDVA”	6
SERGIU CETULEAN, PRIMARUL COMUNEI PARCANI, SOROCA: „E NECESAR SĂ COMUNICĂM MULT MAI MULT CU CETĂȚENII.”	9
MIHAI CATAN, PRIMAR DE MOLEȘTI, IALOVENI: „FIECARE LOCALITATE REFLECTĂ CARACTERUL PRIMARULUI”	11
VALENTINA CARASTAN, PRIMAR DE SLOBOZIA MARE, CAHUL: „PUTEM SCHIMBA LUCRURILE ȘI NE SIMȚIM ÎMPLINIȚI ATUNCI CÂND REUȘIM”	14
PRIMARII ÎN SLUJBA COMUNITĂȚILOR!.....	16
CALM A ABORDAT LA BRUXELLES PROBLEMELE ȘI PRIORITĂȚILE AUTORITĂȚILOR LOCALE ȘI REGIONALE DIN CADRUL PARTENERIATULUI ESTIC!.....	17
UE-GIZ // LANSAREA PROGRAMULUI DE GRANTURI LOCALE PENTRU ORGANIZAȚIILE SOCIETĂȚII CIVILE DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD A REPUBLICII MOLDOVA.....	20
GRANTURI ÎN VALOARE TOTALĂ DE 600 MII EURO PENTRU ORGANIZAȚIILE SOCIETĂȚII CIVILE DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE SUD.....	22
CONSILIUL EUROPEI AȘTEAPTĂ ACȚIUNI CONCRETE LA CAPITOLUL DEMOCRAȚIE ȘI AUTONOMIE LOCALĂ!.....	24
MINISTRUL FINANȚELOR SERGIU PUȘCUȚA: „100% DIN IMPOZITUL PE VENIT AL PERSOANELOR FIZICE VOR FI DIRECȚIONATE CĂTRE BUGETELE LOCALE”	27
CALM PROPUNE URGENTAREA PROCESULUI DE EVALUARE A BUNURILOR IMOBILE!.....	29
GESTIONAREA DEȘEURILOR SOLIDE ÎN ATENȚIA REȚELEI ASOCIAȚIILOR APL DIN SUD-ESTUL EUROPEI NALAS!.....	31
VIOREL FURDUI LA ÎNTREVEDEREA CU REPREZENTANȚII CONSILIULUI EUROPEI ȘI AI GUVERNULUI RM: „ÎNTOTDEAUNA SE IDENTIFICĂ SOLUȚII ATUNCI CÂND EXISTĂ UN DIALOG”	33
DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE DATE SPAȚIALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA –UN OBIECTIV TOT MAI APROAPE DE A DEVENI REALITATE!.....	35
MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE AURELIU CIOCI: „AUTONOMIA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ A APL VA PERMITE REPUBLICII MOLDOVA SĂ SE DEZVOLTE!”	37

PRIMARII CU MAI MULTĂ EXPERIENȚĂ LE-AU SPUS NOILOR COLEGI BUN VENIT ÎN FAMILIA CALM!

La 26 noiembrie a avut loc prima ședință organizată de Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) după alegerile locale. Evenimentul a întrunit primari la primul mandat dar și cu experiență în acest domeniu, inclusiv experții CALM. Reuniunea fost necesară pentru a face cunoștință cu noii aleșii locali, dar și a analiza situația care există în domeniul administrației publice locale.

Președintele Tatiana Badan le-a spus bun venit noilor primari în familia CALM. „Îmi permit să spun că pentru toți cei din APL CALM-ul este o familie. Aici noi avem un singur interes – descentralizarea și consolidarea autonomiei locale. Interesul nostru este de a duce mai multă bunăstare comunităților noastre, orașelor și satelor din Republica Moldova, mai multe servicii de calitate, ne dorim să avem cât mai multe resurse pentru a face față tuturor competențelor delegate APL și sigur că milităm pentru a aduce schimbarea în sistemul de guvernare locală.”

Directorul executiv Viorel Furdui a prezentat mai multe informații despre activitatea CALM, rolul acestei instituții, structura, obiectivele atât pe plan intern, cât și pe plan extern. De asemenea, Viorel Furdui a vorbit despre asistența de care pot beneficia aleșii locali, dar și ceilalți reprezentanți ai autorităților publice locale oferită de Centrul de Expertiză, Asistență și Instruire din cadrul CALM, informație ascultată cu interes mai ales de către primarii la primul mandat. Inițiativele ce urmează a fi aprobate de către Guvern și Parlament și care ar trebui să îmbunătățească situația din domeniul APL, în special cea financiară au fost alte subiecte abordate de participanții la întrunire.

Potrivit primarului municipiului Edineț, vicepreședintelui CALM Constantin Cojocaru, faptul că suntem împreună și suntem mulți denotă că am rămas uniți. „Vreau să conștientizăm că fiind

persoane politice, în cadrul CALM uităm de politică. Noi nu întrebăm care și de la ce partid vine. Astăzi CALM-ul este o asociație puternică recunoscută pe intern și extern. Atât primarii cu mai multă experiență dar și cei noi trebuie să înțeleagă că avem un singur interes – comunitatea noastră. Problemele care încercăm să le soluționăm sunt comune pentru toate localitățile noastre." Constantin Cojocaru s-a arătat convins de faptul că la ora actuală CALM-ul este cea mai puternică structură apolitică cu politicieni în ea. „CALM-ul este partidul tuturor primarilor."

Primarul municipiului Bălți Renato Usatîi a menționat că participă pentru prima dată la un eveniment organizat de CALM. „Trebuie să fim împreună, indiferent de partidul pe care îl reprezentăm, deoarece nimeni nu cunoaște mai bine decât noi care sunt problemele reale la nivel local iar cetățenii așteaptă rezultate anume de la noi."

Noul primar al orașului Călărași Ion Olari și-a exprimat speranța că Guvernul va menține inițiativa de a acorda bugetelor locale mai multe impozite și va liberaliza salarizarea la nivel local. „Acest lucru ar permite APL să mențină specialiștii și să putem avansa. Dacă s-ar ține cont de doleanțe noastre Executivul ne-ar da o mână de ajutor la nivel local." În ceea ce privește activitatea CALM, alesul local din Călărași a afirmat că este la primul mandat și are nevoie de consultanță juridică, dar și financiară, pentru a exclude comiterea unor greșeli.

Noul primar al orașului Criuleni Mihail Scifos și-a exprimat speranța că asemenea evenimente vor fi organizate mai des de către CALM. „Este nevoie de atragerea investițiilor, de implementarea proiectelor. Aici învățăm lucruri noi, facem cunoștință cu primarii, ne dorim o colaborare bună cu CALM."

Valeriu Guțu, primar de Ciorești, Nisporeni a afirmat că aleșii locali au reușit multe prin intermediul CALM. „De la crearea CALM în 2010 și până acum s-au schimbat multe lucruri. CALM-ul este o platformă și o familie unde ne întâlnim noi, toți primarii. Deși venim de la diferite partide și avem diferite opinii aici promovăm interesele comunităților noastre. Multe am reușit în toți acești ani, numai cât face ca din Fondul Rutier să fie efectuate transferuri la bugetele locale. Acest lucru ne-a ajutat măcar parțial să reușim să reabilităm unele porțiuni de drumuri și să scoatem lumea din glod."

Și noul primar al comunei Stăuceni Alexandru Vornicu așteaptă susținere de la CALM, în mod prioritar în domeniile în care lipsesc specialiștii din primărie. „De regulă, stau până la oră târzie și caut argumente în legislație pentru a depăși o problemă sau alta. Urbanismul, arhitectura și domeniul juridic sunt cele mai vulnerabile. Mizez să am asistență pe domeniile date din partea CALM-ului."

În cadrul întrunirii au fost abordate și subiectele privind modalitățile de consolidare a activității instituționale a CALM, pregătirile pentru Adunarea Generală, reconfigurarea asociațiilor CALM din teritoriu și alegerea președinților în vederea delegării acestor reprezentanți în Consiliul de administrare al CALM.

De asemenea, a avut loc un schimb de opinii privind problemele principale cu care deja se confruntă autoritățile publice locale, fiind menționate cele ce urmează a fi soluționate în mod prioritar, cum ar fi salarizarea în domeniul APL, discrepanțele care există la salarizare între diferite categorii de funcționari, bugetele locale deficitare etc.

Unii primari se întrebau dacă toate proiectele de legi sunt supuse expertizei anticorupție, făcând trimitere la prevederile Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în condițiile

În care sarcina respectivă a fost pusă pe umerii APL fără acoperire financiară corespunzătoare. O altă problemă actuală ține de normele financiare pentru alimentarea copiilor în domeniul preșcolar. Modul de calculare a acestora este absolut depășit și nu corespunde realităților.

Autoritățile locale sunt puse în situația să caute resurse pentru a acoperi din cont propriu inclusiv salarizarea, iar banii care trebuie să vină de la centru permanent întârzie. În asemenea condiții autoritățile locale sunt lipsite de resurse pentru a realiza alte atribuții: în domeniul serviciilor publice, apă și canalizare, etc, pe care APL sunt obligate să le presteze comunităților locale. Achizițiile publice a fost un alt subiect abordat de cei prezenți la întrunire, aleșii locali se întrebă de ce nu există o flexibilitate mai mare pentru APL și de ce sunt adesea puși în situația de a accepta contracte în spatele cărora sunt firme off-shore, create de câteva zile, cu fond statutar foarte mic și fără o experiență pozitivă, astfel fiind pusă în pericol calitatea lucrărilor care urmează a fi realizate pentru cetățeni.

CALM va sesiza autoritățile centrale în vederea soluționării acestor impedimente. De asemenea, în perioada următoare vor fi organizate cursuri intensive de instruire atât pentru primari, cât și pentru celelalte categorii de reprezentanți ai APL.

Serviciul de Comunicare al CALM

PRIMARUL MUNICIPIULUI CAHUL NICOLAE DANDIȘ: „AM PUTEA FACE MAI MULTE PENTRU TINERI”

În contextul întrunirii regionale cu genericul „Primarii pentru Copii” ce s-a desfășurat recent la Atena, Grecia, primarul municipiului Cahul Nicolae Dandiș a explicat pentru calm.md cu ce provocări se confruntă APL în procesul de creare a condițiilor favorabile pentru copii și tineri, dar și ce politici ar motiva tânăra generație să se regăsească în orașele din Republica Moldova.

Ați participat la reuniunea regională a „Primarilor pentru Copii” de la Atena...

Nicoale Dandiș: Am fost invitați să participăm pentru a discuta despre rolul primarilor, autorităților locale în domeniul protecției și drepturilor copiilor, dar și crearea condițiilor pentru copii la nivel local. Evenimentul a fost organizat de UNICEF Europe&Central. În funcție de țara pe care au reprezentat-o, majoritatea participanților au venit cu exemple, cu problemele cu care se confruntă, ce măsuri întreprind în acest domeniu la nivel local, dar și care sunt provocările comune în zona Europei și a Asiei Centrale. Noi am putea să învățăm din experiența altora, să ne asumăm unele angajamente de a face mai mult pentru generația viitorului, dar și să evidențiem rolul autorităților locale în crearea condițiilor mai bune pentru copii. Au fost prezentate și exemple când autoritățile locale se confruntă cu migrația, dar și cum sunt integrați în acele zone copiii migranților, cum sunt asigurate condițiile necesare pentru studii, care sunt provocările în lipsa descentralizării sau insuficienței resurselor, mă refer la grădinițe, școli care ar trebui să corespundă tuturor normelor. Am vorbit despre implicarea copiilor în procesul de dezvoltare a comunităților, în procesul decizional, voluntariat, etc.

Este Cahul o localitate prielnică pentru copii, pentru adolescenți?

Nicolae Dandiș: Este. Noi avem un centru regional, educațional, universitar, cu foarte multe instituții de învățământ. Respectiv, ponderea tinerilor este destul de mare în Cahul și încercăm să creăm condiții pentru ca ei să fie implicați, așa cum prevede curriculum școlar, atât în cadrul activităților instituțiilor, cât și în cele extrașcolare, să petreacă util timpul liber, de exemplu, în cluburile sportive, să practice sportul, dansul, activități de voluntariat în cadrul diferitor ONG-uri, etc. Cahul a fost de două ori în ultimii 5 ani capitala națională a tineretului. Majoritatea percep în calitate de copii doar pe cei de la grădiniță însă, conform cadrului legal, copiii sunt toți cei de până la 18 ani, respectiv sunt foarte multe activități cu participarea adolescenților, implicarea lor în structurile de autoadministrare, în instituțiile de învățământ, fie că sunt consiliile elevilor, fie că sunt organe decizionale în cadrul unor asociații obștești în care avem fonduri pentru tineri, etc. Cred că în Cahul este un mediu favorabil pentru tineri. Sigur că este nevoie să-i susținem mai mult, să alocăm mai multe resurse, în funcție de posibilități, cert este că avem potențial și cu siguranță este loc de a face și mai mult pentru ei.

Ce provocări întâmpinați când vă propuneți să realizați unele obiective în acest domeniu?

Nicolae Dandiș: Sunt două direcții. Una ține de proiectele mai mari privind infrastructura, în special cea sportivă, care implică costuri sporite și aici avem o provocare. În procesul de consultare a tinerilor, când am elaborat strategiile de dezvoltare a localității, erau foarte multe solicitări privind crearea unor terenuri de tenis, de fotbal, bazin de înot, etc, iar din lipsă de resurse aceste obiective devin niște provocări. O altă provocare constă în elaborarea mai multor acțiuni de motivare a tinerilor. Deseori constatăm că avem mulți tineri pasivi, că e nevoie de mai mulți organizatori sau lideri care să-i motiveze să se implice, să nu participe unii și aceiași în cadrul inițiativelor noastre. Deci, este nevoie de mai mulți lideri, organizatori comunitari care să direcționeze energia, timpul și potențialul tinerilor în activități utile.

Locuri de muncă atractive pentru tineri sunt în Cahul?

Nicolae Dandiș: E greu să spui astăzi că nu prea sunt locuri de muncă, doar că ele nu sunt suficient de motivante pentru ca tinerii, chiar și imediat după absolvirea facultății, să dorească să rămână pe loc, să-și poată întemeia o familie, să aibă condiții unde să locuiască... În administrația publică

locală sunt mai multe funcții unde aș dori să atrag tineri, dar anume mărimea acestor salarii este unul din factorii ce nu-i motivează să se angajeze la noi. În Cahul sunt locuri de muncă dar, la fel cum e și în întreaga țară, ele nu sunt suficient de motivante. Atât în sectorul public cât și în sectorul privat se solicită persoane cu înaltă pregătire profesională, iar pentru a fi mai bine plătiți candidații trebuie să aibă experiență. Din păcate, cei care nu au această experiență nu pot pretinde să obțină asemenea funcții. În cadrul Centrului regional de inovații și dezvoltare tehnologică ce va fi creat în Cahul ne propunem ca în domeniul IT să fie implicați tineri care studiază specialitățile respective la Colegiu sau la Universitate, astfel încât cei care au capacități în domeniul tehnologiilor informaționale să aibă oferte salariale mult mai mari. Aceasta este una dintre direcțiile la care se lucrează. Evident că atunci când se confruntă cu lipsa de angajați, anumite instituții sunt determinate să majoreze salariile pentru a putea găsi pe piața locală forța de muncă de care au nevoie sau acceptă oameni cu mai puțină experiență dar care sunt motivați să învețe.

Faptul că la Cahul aveți o instituție superioară de învățământ vă ajută să atrageți această forță tânără de muncă sau nu?

Nicolae Dandiș: Sigur că acesta este un avantaj. Studiind aici, mai mulți tineri și-ar dori să rămână acasă, să-și găsească un loc de muncă și un loc de trai și este o precondiție bună faptul că avem cu cine lucra, avem potențial. În același timp, acest lucru nu garantează că absolvind la Cahul va rămâne să lucreze la noi dacă nu găsește pe piață niște salarii care să răspundă așteptărilor. Totuși, din acest punct de vedere suntem mai favorizați comparativ cu alte localități care nu au asemenea instituții de învățământ și, cu siguranță, devine mai complicat pentru cineva care absolvește într-o altă localitate să-și caute la baștină sau în altă parte un loc de muncă. Așa cum este și firesc, mulți tineri încă din anii studenției încearcă să studieze piața și să decidă unde ar putea să se integreze imediat după absolvire.

Autoritățile locale ar putea oferi spații locative pentru tinerii care ar dori să se angajeze, de exemplu, în administrația locală?

Nicolae Dandiș: Ne dorim acest lucru, dar pentru aceasta este nevoie de investiții mari. Avem niște imobile care ar putea fi transformate în locuințe de serviciu pentru tinerele cadre didactice, pentru cei care lucrează în instituțiile publice. Astăzi, din păcate, autoritățile publice locale nu își permit din sursele proprii să construiască imobile, pentru aceasta ar fi binevenite niște programe naționale, anumite granturi sau niște oportunități de finanțare nerambursabilă care să finanțeze anumite reabilitări sau reconstrucții a unor imobile puse la dispoziție de administrația locală. Cred că în mai multe localități sunt astfel de imobile sau proprietăți care nu sunt valorificate. În Cahul avem vreo două cămine care am putea, dacă ar fi mai multe resurse financiare, să le utilizăm în acest scop. Ne dorim acest lucru, căutăm resurse dar fiind bugetele prea mici evident că nu este real ca doar cu posibilitățile noastre să reușim. Acest obiectiv rămâne o prioritate deoarece ar fi un factor foarte important să-i motivăm să rămână aici, chiar și cu salariile care sunt pe piață. Astăzi acest salariu se cheltuie tot pentru plata chiriei ceea ce nu este deloc încurajator. Dacă tânărul specialist ar avea o locuință salariul îi va permite să rămână aici, la Cahul.

Vă mulțumim!

Sursa: www.calm.md

ROMAN CIUBACIUC, PRIMARUL ORAȘULUI CANTEMIR: „ÎMI DORESC CA NUMĂRUL POPULAȚIEI SĂ AJUNGĂ LA CEL CARE A FOST CÂNDVA”

Roman Ciubaciuc este primar al orașului Cantemir la al treilea mandat. A adus investiții de milioane de euro și își propune să creeze condiții atractive de trai astfel încât, în timp, populația orașului Cantemir să se dubleze. Cum crede că va reuși acest lucru aflăm din interviul pentru calm.md.

Ce proiecte sunt în desfășurare acum în Cantemir?

Roman Ciubaciuc: În orașul Cantemir sunt în derulare două proiecte finanțate de Uniunea Europeană. Primul prevede termoizolarea a patru instituții de învățământ. Recent au fost finisate lucrările la o grădiniță, anul viitor vom încheia lucrările la a doua grădiniță, la gimnaziu și liceu. Va fi construită și o cazangerie pe bază de biomasă, toate cele patru instituții vor fi dotate cu panouri LED și cu colectoare solare pentru apă caldă. Suma totală a proiectului care se implementează al treilea an este de 840 mii de euro. Cel de-al doilea proiect presupune construcția sistemului de canalizare și a stației de epurare în orașul Cantemir. În luna iunie curent a avut loc lansarea, iar suma totală ce va fi investită până în 2021 constituie 11 milioane de euro. Tot cu finanțarea UE am soluționat problema iluminatului public în oraș, am dotat tot orașul cu panouri LED, a fost un proiect implementat împreună cu orașul Ocnița. Suma investită a fost de 500 mii de euro, câte 250 de mii revenind fiecărui oraș.

Cât de accesibile sunt aceste proiecte finanțate de partenerii Republicii Moldova și dacă sunt acestea de ajuns pentru multitudinea de necesități din comunitățile locale?

Roman Ciubaciuc: Nu pot să spun că e greu să le accesăm, deși în cazul oricăror proiecte există concurs. Cred că atunci când ai un obiectiv bine stabilit se găsesc și modalități de a le realiza. Consider că există destul de multe programe de finanțare. Proiectul ce prevede iluminarea

publică stradală și termoizolarea începerilor publice este finanțată în cadrul Convenției Primarilor, au fost deja două apeluri și noi am câștigat, ceea ce ne bucură. Sunt și alte proiecte, poate mai mici, uneori câștigăm, alteori nu, important este să nu ne pierdem speranța.

Reușiți să mergeți prin alte orașe din Republica Moldova pentru a vedea cum se schimbă lucrurile? Din acest punct de vedere sunteți mulțumit de realizările Dvs?

Roman Ciubaciuc: Da, sunt mulțumit. Sunt orașe care deja au lumină, altele au canalizare sau drumuri. Noi încercăm să facem în așa fel încât Cantemirul să aibă toate aceste utilități și sper că vom ajunge la asemenea realizare.

Oamenii din Cantemir văd aceste schimbări, le prețuiesc sau au așteptări mult mai mari de la autoritățile locale?

Roman Ciubaciuc: E și firesc ca oamenii să aibă așteptări mari. E clar că la inițierea lucrărilor pentru crearea sistemului de canalizare va fi săpat tot orașul, va fi necesar de investit foarte mulți bani pentru reabilitarea drumurilor, de construit trotuare acolo unde nu sunt, dar cred că vom face față și acestor provocări. Cred că oamenii văd schimbările pentru că acestea sunt vizibile.

În afară de infrastructură oamenii au nevoie și de locuri de muncă...

Roman Ciubaciuc: Într-adevăr, oamenii din oraș au mai plecat. Totuși, să construim infrastructura, drumurile, să renovăm grădinițele și școlile fără a avea copii ar fi o muncă egală cu zero. La capitolul locuri de muncă, în ultimii doi ani pot afirma că sunt schimbări. Deja există peste 500 de locuri de muncă create pentru servicii de croitorie, sunt și multe funcții vacante. Odată cu implementarea sistemului de canalizare devin solicitate multe locuri de muncă pentru bărbați. Lucrăm pentru a crea un parc industrial în vederea dezvoltării businessului mic și mijlociu. În oraș funcționează o fabrică de conserve, nu are amploarea de altă dată, dar îi ajutăm pentru a identifica noi piețe de desfacere. Negociem acum cu autoritățile din orașul Voronej, Rusia, deja a fost expediat primul lot de produse, ei sunt mulțumiți și cred că de la anul vom avea o piață de desfacere și acolo.

Reușiți să stabiliți mai multe parteneriate cu colegi din alte țări?

Roman Ciubaciuc: Avem relații foarte bune cu colegii din Moinești, județul Bacău, dezvoltăm relațiile cu colegii din Rusia dar și cu cei din Cehia, încercăm de peste tot să acumulăm experiență.

Ce beneficii aduc aceste colaborări?

Roman Ciubaciuc: Cu colegii din România lucrăm de aproape 10 ani. Avem mai multe schimburi culturale și educaționale. În baza acordului încheiat între primăriile Cantemir și Moinești există acorduri de colaborare între instituțiile școlare, foarte mulți tineri au fost la tăbăra de odihnă din Moinești, fără plată, învățătorii, dar și elevii fac schimb de experiență.

Ce obiective mai aveți pentru al treilea mandat?

Roman Ciubaciuc: Obiectivul meu cel mai important nu este valabil pentru acest mandat, îmi doresc ca, în timp, în orașul Cantemir numărul populației să ajungă la cel care a fost cândva, adică de la cinci mii de locuitori să crească până la 10 mii. Pentru aceasta oamenii trebuie să aibă servicii

de calitate, locuri de muncă, zone de agrement, etc. Muncim pentru a realiza acest deziderat și cred că rezultatele noastre vor avea efect în timp. Nu am mare speranță că mulți se vor întoarce, dar cel puțin migrația locală care există va genera stabilirea cu traiul în orașul nostru a mai multor oameni din satele vecine. În orașul Cantemir m-am născut, îl iubesc foarte mult și vreau să-i întorc slava de odinioară, cu produsele noastre și cu oamenii deosebiți pe care îi avem.

Vă mulțumim!

Sursa: www.calm.md

SERGIU CETULEAN, PRIMARUL COMUNEI PARCANI, SOROCA: „E NECESAR SĂ COMUNICĂM MULT MAI MULT CU CETĂTENII.”

A fost o luptă foarte grea

ce s-a încununat cu spor.

Mă îndoiam intrând în ea

că voi ieși învingător.

Dar cetățenii spre uimire,

cum n-au mai fost mulți ani la rând,

au dat dovadă de unire,

în cuget, faptă și-n simțire.

Victoria din alegerile locale l-au inspirat pe Sergiu Cetulean, primarul comunei Parcani, raionul Soroca să scrie aceste versuri. Este la al patrulea mandat și spune că ceea ce îl face fericit sunt realizările pe care reușește să le obțină pentru cetățeni, dar și clipele petrecute alături de colegii săi primari.

Un primar are atât de multe griji. Nu ați obosit de ele?

Sergiu Cetulean: Grijiile mereu ne obolesc, dar atunci când ai niște scopuri încerci să faci tot ce îți stă în puteri pentru ca cetățeanul să beneficieze de servicii mai bune. Faptul că realizările tale vor bucura oamenii îți dau forțe să continui munca, iar oboseala trece pe plan secundar. Din victorie apare inițiativa de a lucra. Să muncești pentru oameni este o responsabilitate enormă.

Pentru cel de-al patrulea mandat ce rezultate vă propuneți să obțineți?

Sergiu Cetulean: Îmi propun să finalizăm proiectele începute, dar și să inițiem altele noi, să dăm în exploatare sistemul de apeduct în vederea aprovizionării cu apă potabilă a locuitorilor, e necesară reparația capitală a tuturor drumurilor și străzilor din comună, iluminarea stradală este un alt obiectiv. De asemenea, ne propunem să finalizăm reparația capitală la sediul primăriei, la grădinițele de copii, la centrele multifuncționale din comună care deja activează în ambele localități. Îmi propun să atrag o atenție mai sporită celor vârstnici. În programul meu electoral este prevăzut să alegem un consiliu al oamenilor în vârstă cu care ne vom consulta pentru ca propunerile lor să fie luate în calcul la adoptarea deciziilor Consiliului.

Care au fost cele mai frumoase momente pe care le-ați trăit în calitate de primar în acești 12 ani?

Sergiu Cetulean: Mă bucură fiecare lucru realizat și de care beneficiază cetățenii. În ultimii 12 ani Moș Crăciun vizitează toți copiii din localitate. Părinții unei fetițe din comună au magazin și toată ziua această copilă este între bomboane. Crezând că nu se va bucura de cadou într-un an Moșul nu a ajuns la ea ceea ce a mâhnit-o foarte mult. Să știți că de atunci Moșul nu mai comite această greșală.

Într-un an ați sărbătorit ziua Dvs de naștere alături de mulți alți primari, peste hotarele Republicii Moldova...

Sergiu Cetulean: Într-adevăr, este un moment deosebit să-ți sărbătorești ziua de naștere alături de mulți colegi primari din Republica Moldova și din România, pe o corabie, pe valurile mării în Croația. Viorel Furdui a fost inițiatorul acestei idei și pe această cale vreau să-i mulțumesc mult pentru bucuria care mi-a făcut-o mie, dar cred că și celorlalți colegi deoarece a fost o zi de neuitat.

Când v-ați apropiat de CALM? Ușor ați stabilit această legătură cu colegii primari?

Sergiu Cetulean: În 2007 am obținut primul mandat de primar și în 2010 am aflat de lansarea Congresului Autorităților Locale din Moldova. Niciodată nu am pus la îndoială calitatea membrilor CALM, deci apropierea a fost firească.

În general, trebuie să avem încredere în oameni sau ar fi bine să fim mai prudenți?

Sergiu Cetulean: Ultimele alegeri din 20 octombrie m-au convins că trebuie să schimbăm stilul nostru de a munci. E necesar să comunicăm mult mai mult cu cetățenii. Mama mea are 88 de ani și nu doar ea, dar majoritatea persoanelor în etate încă mai cred că ceea ce e scris în ziare sau ni se spune la televizor este purul adevăr, dar noi știm că nu este chiar așa.

Ce sfat ați avea pentru primarii care sunt la primul mandat?

Sergiu Cetulean: Să conștientizeze faptul că au fost aleși nu pentru a fi primari, ci pentru a lucra în calitate de primari. Primarul are foarte multe obligații și le doresc să aibă succes în realizarea obiectivelor propuse.

Vă mulțumim!

Sursa: www.calm.md

MIHAI CATAN, PRIMAR DE MOLEȘTI, IALOVENI: „FIECARE LOCALITATE REFLECTĂ CARACTERUL PRIMARULUI”

Mihai Catan este primar la al șaselea mandat în Molești, Ialoveni. Consideră că meseria de primar e una grea deoarece de la puterea locală începe tot, ea fiind aproape de cetățean și de nevoile acestuia iar cele mai multe probleme sunt soluționate de către autoritățile locale. Alesul local din Molești este de părere că atât timp cât încerci să faci politică la primărie șansa de a avea încă un mandat de primar este egală cu zero.

Ce vă motivează să vă dedicați aproape jumătate de viață localității Dvs?

Mihai Catan: Am o relație foarte bună cu localnicii, iar Moleștiul este un sat foarte consolidat din punct de vedere social. Avem foarte multe proiecte realizate cu contribuția populației. În ultimii 10 ani această contribuție a constituit vreo 7 milioane de lei doar în cadrul proiectelor investiționale.

Dar APL ce sume a reușit să aducă în localitate?

Mihai Catan: În ultimii 5 ani au fost valorificați circa 30 de milioane de lei în instituțiile de învățământ, Casa de Cultură, primărie, apeducte, gazoducte, drumuri, iluminare stradală, gaze naturale, etc.

Cum s-a reușit consolidarea oamenilor din localitate?

Mihai Catan: Cred că cel mai important factor este comunicarea, fără politică sau alte principii personale. Avem și audieri publice care se practică în foarte puține localități, periodic organizăm adunări cu localnicii în cele 19 sectoare ale satului. Astfel cele mai grele probleme au dispărut, a rămas să realizăm drumul Molești-Costești pentru care este nevoie de circa 12 milioane de lei. Cred că în următorii doi ani vom finisa lucrările.

Să înțelegem că după renovarea drumului Molești-Costești primarul va rămâne fără treabă?

Mihai Catan: Este foarte mult de lucru la capitolul asistență socială sau chiar îmbunătățirea calității vieții la domiciliu a persoanelor în etate și celor socialmente vulnerabile. La 1 octombrie am organizat Ziua internațională a persoanelor în etate, iar pe 3 decembrie vom marca Ziua internațională a persoanelor cu dizabilități. Avem o bună comunicare și cu aceste categorii de persoane și cred că din acest motiv avem și rezultatele scontate în localitate.

Populația Republicii Moldova îmbătrânește și această categorie de oameni rămâne fără atenția necesară...

Mihai Catan: Lucrurile diferă de la o localitate la alta. Foarte mult depinde de poziția Consiliului local, a autorităților locale, a aparatului primarului, de primar, în special. Eu cred că localitatea reflectă caracterul primarului. Noi avem servicii sociale dezvoltate, bine puse la punct. Zilnic sunt vizitate cel puțin zece familii și cam toate problemele acestora se soluționează.

Să înțelegem că nu aveți probleme cu școlarizarea copiilor, nu există furturi în localitate?

Mihai Catan: Avem foarte puține infracțiuni, nu doar la noi, dar în toate localitățile din Ialoveni. Avem o foarte bună colaborare cu conducerea liceului din Molești, cu reprezentanții serviciului psihologic al liceului. Avem un grup de lucru unde toate problemele legate de abandon sau altele mai grave se discută și avem rezultate. Nu este totul ideal, mai sunt încălcări, unele neajunsuri dar, în general, este bine în localitate.

Nu ați avut niciun fel de temeri în campania electorală?

Mihai Catan: Nu. Am lucrat până în ultimul moment. Am avut o campanie electorală civilizată, ne-am înțeles cu adversarii să avem un discurs fără de atacuri la persoană, nu am avut nici un afișaj electoral, nici o inscripție, nimic.

Pentru a fi primar trebuie să ai vocație, să ai anumite calități sau este o meserie care se învață?

Mihai Catan: Trebuie să fii artist. Nu e atât de simplu să comunici cu populația. Nu fiecare poate vorbi fără emoții în fața publicului. Este o meserie grea, nu știu dacă este o bucurie sau o condamnare. Acum zece ani calitatea populației era alta. Influența mass-media, a plecărilor peste hotare este foarte mare, acum avem alți oameni. Mai apare o discordanță între viziuni dar până la urmă găsim limbă comună și mergem înainte.

Am observat că periodic apar unele tendințe de a discredita primarii...

Mihai Catan: Nu cred, deoarece primarul este unica persoană în stat care se alege prin vot direct în localități. Fiecare localitate își alege edilul și cred că are ceea ce merită. Cu care drept să-l critici? Oamenii au dreptul la vot liber, iar la alegerile locale nu se ține cont atât de mult de politic, cât de persoană. Este un grup foarte mare de primari care indiferent de partidul din care fac parte au șanse foarte mari de a lucra. Primarii sunt o pătură specifică în Republica Moldova fiindcă de la puterea locală începe tot, ea este aproape de cetățean și de problemele acestuia. Cele mai multe probleme le rezolvă autoritățile locale. Poate și se încearcă uneori de a discredita primarii dar, de obicei, acest lucru se întâmplă în campaniile electorale. Trebuie să înțelegem că tot timpul va fi cineva în opoziție. Contează ca opoziția să fie constructivă, nu distructivă.

Ce sfat le-ați da celor care acum au devenit primari?

Mihai Catan: Să aibă un dialog cât mai productiv și cât mai sincer cu alegătorii, indiferent de care parte au fost aceștia. Nu e normal ca după alegeri să încerci să te răzbuni pe cineva. Trebuie să uitate, în general, de culoarea politică și să-și caute de treabă în localități. Atât timp cât încerci să faci politică la primărie șansa de a avea încă un mandat este egală cu zero. O greșeală fatală ar fi să concedieze angajații primăriei, în special contabilul sau secretarul Consiliului, cei care cunosc la perfecție materia. Ar fi bine să nu le fie rușine să întrebe, să se consulte cu ei în luarea deciziilor ce țin de partea financiară.

Vă mulțumim!

Sursa: www.calm.md

VALENTINA CARASTAN, PRIMAR DE SLOBOZIA MARE, CAHUL: „PUTEM SCHIMBA LUCRURILE ȘI NE SIMTIM ÎMPLINIȚI ATUNCI CÂND REUȘIM”

Dezvoltarea turismului rural este o preocupare a administrației publice locale din Slobozia Mare, Cahul. Primarul Valentina Carastan consideră că această ramură ar putea dezvolta economia localității aducând beneficii atât pentru locuitori cât și pentru administrația publică locală. Slobozia Mare este într-adevăr un loc prielnic pentru dezvoltarea turismului rural, aici se află una dintre minunile naturale ale Republicii Moldova – „Rezervația Prutul de Jos”, din componența căreia face parte lacul Beleu și o rețea de bălți care formează un ecosistem unic. Palatul Culturii, câteva muzee, casele meșterilor populari sunt alte atracții turistice care merită a fi vizitate.

Ce întreprinde administrația publică locală din Slobozia Mare pentru a dezvolta turismul local?

Valentina Carastan: Creăm condiții pentru ca producătorii din Slobozia Mare să poată să-și realizeze munca, susținem gospodarii care doresc să ofere locuri de cazare pentru turiști. Atragem micii întreprinzători în diferite proiecte pentru ca ei să poată să dezvolte afaceri mici. De exemplu, de vreo doi ani, în cadrul proiectului Grupului de Acțiune locală Lunca Prutului de Jos câteva persoane participă cu noi la seminare, ședințe și au reușit să acceseze fonduri din aceste proiecte mici. Unii și-au dezvoltat afacerea, alții s-au lansat în acest domeniu.

Ce vor descoperi turiștii în Slobozia Mare?

Valentina Carastan: Lacul Beleu este un rai al păsărilor, peștilor și plantelor acvatice. Muzeul de Istorie și Etnografie are 6 săli. În Sala Memoriei, de exemplu, te cuprind fiorii când vezi câți oameni au plecat la război și nu s-au mai întors, ce s-a întâmplat în Slobozia Mare în perioada deportărilor sau a foametei. Sunt lucruri care te marchează. Palatul Culturii trebuie neapărat de vizitat, dar și Casa-Muzeu a mamei Catița Pană unde s-au păstrat cu sfințenie covoare, fețe de masă și alte obiecte de patrimoniu cu o vechime de 200-300 de ani. Fabrica de Vinuri a fost

renovată și este inclusă în circuitul turistic din zonă, cu sală de degustare și de îmbuteliere. Avem și mulți oameni gospodari, meșteri populari, etc.

Casa de Cultură din Slobozia Mare arată ca un adevărat palat. Cât de greu v-a fost să identificați resurse pentru a renova această bijuterie arhitecturală?

Valentina Carastan: Încă atunci când am câștigat în 2007 primul mandat de primar unul din obiectivele mele era de a renova acest Palat al Culturii, deoarece îmi doream să oferim tinerilor talentați condiții de a repeta, de a învăța. Începând cu anul 2007 și până în 2015 cu bani din bugetul local am renovat puțin câte puțin. Doar o dată am primit din bugetul de stat 500 mii de lei pentru a schimba acoperișul. Avem o clădire foarte frumoasă, am încercat să păstrăm picturile și culorile inițiale. Am întărit pereții, a rămas să izolăm clădirea termic și sperăm să găsim resurse pentru irealizarea acestor lucrări.

Sunteți la al patrulea mandat. Ce vă motivează să vă continuați activitatea în administrația locală?

Valentina Carastan: Putem schimba lucrurile și ne simțim împliniți atunci când reușim. Deoarece nu am plecat peste hotare mi-am propus ca împreună cu echipa pe care o am la primărie să schimbăm aspectul localității. Satul nostru de baștină este mare și merită să fie dezvoltat.

Unii oameni cred că foarte greu se produc aceste schimbări în satele noastre...

Valentina Carastan: Este adevărat pentru că trebuie să depui foarte mult efort, dar nu este imposibil. Cu realizări mici, cu implicarea băștinașilor plecați de acasă, cu economisirea bugetului pe cât este de posibil pentru a investi într-un anumit proiect, cu accesarea altor proiecte, se poate. Poate e puțin, dar oricum lucrurile se schimbă.

Vă mulțumim!

Sursa: www.calm.md

Cum am putea să motivăm tinerii să rămână în Republica Moldova? Ce măsuri se întreprind pentru a dezvolta turismul rural? Ce facem pentru ca bătânețea să nu mai fie o povară atât de grea pentru oamenii de la sate? Ce greșeli ar trebui să evite noii primari? La toate aceste întrebări încercăm să găsim răspunsuri de la unii aleși locali cu o experiență mai mare în domeniul APL: Nicolae Dandiș, primarul municipiului Cahul, Mihai Catan, primar de Molești, Ialoveni; Valentina Carastan, primar de Slobozia Mare, Cahul și Sergiu Cetulean, primarul comunei Parcani, Soroca. Emisiunea „La Înălțime cu CALM” este transmisă în fiecare zi de sâmbătă, de la ora 10.00, la Eco FM și în fiecare duminică, de la ora 14.10, la Jurnal FM. Vă mulțumim pentru că alegeți să fiți alături de noi! Oamenii informați sunt puternici!

Emisiunea poate fi accesată la următorul link:

<http://calm.md/libview.php?l=ro&idc=66&id=5702&t=/SERVICIUL-PRESA/Comunicate/PRIMARII-IN-SLUJBA-COMUNITAILOR>

CALM A ABORDAT LA BRUXELLES PROBLEMELE ȘI PRIORITĂȚILE AUTORITĂȚILOR LOCALE ȘI REGIONALE DIN CADRUL PARTENERIATULUI ESTIC!

La 14 noiembrie, la Bruxelles, Belgia, în cadrul ședinței Comitetului CIVEX de pe lângă Comitetul Regiunilor al Parlamentului European a avut loc o dezbateră asupra proiectului de aviz al Comitetului European al Regiunilor (CoR)– Autoritățile locale și regionale modelează viitorul Parteneriatului Estic.

Proiectul de aviz a fost elaborat în contextul în care Uniunea Europeană își propune să elaboreze un plan de activitate al Parteneriatului Estic pentru următorul deceniu, obiectivul fiind sporirea atenției față de țările din această regiune, în special față de cele trei țări (Ucraina, Georgia și Republica Moldova) cu care a semnat Acorduri de Asociere. Astfel, UE își propune să ne acorde mai mult suport logistic, politic, dar și financiar.

La evenimentul de la Bruxelles au participat reprezentanți ai Parlamentului European, ai Comisiei Europene, ai Republicii Moldova și ai Ucrainei.

Scopul proiectului de aviz este de a evidenția progresele și problemele care există în cadrul Parteneriatului Estic prin prisma dimensiunii locale și regionale, dar și de a stabili prioritățile, acțiunile ce urmează a fi întreprinse în vederea perfecționării acestui mecanism, astfel încât țările Parteneriatului Estic să se apropie de standardele și valorile UE. Inițiativele din proiectul de aviz ar putea contribui la o schimbare esențială a abordărilor UE în raport cu autoritățile locale din această regiune, cu un trecut destul de nefast pentru democrația locală și descentralizare, unde încă mai sunt puternice tendințele autoritare și adesea nu se conștientizează că democrația locală este un model esențial al dezvoltării.

În proiectul de aviz, în mare parte, se regăsesc mai multe idei pe care CALM-ul le promovează de mai mulți ani în cadrul instituțiilor europene, inclusiv sporirea atenției față de administrația

locală, accesul direct al APL la fonduri, mai multe programe și mai multe finanțări pentru proiectele care există.

Prezent la evenimentul de la Bruxelles, directorul executiv al CALM Viorel Furdui a ținut un discurs în care a prezentat problemele cu care se confruntă autoritățile locale din Republica Moldova și a venit cu propuneri concrete ce ar îmbunătăți starea de lucruri din domeniul APL.

Viorel Furdui a atras atenția asupra faptului că în cadrul Parteneriatului Estic există două grupuri de țări, cele care au semnat Acordul de Asociere cu UE și alte trei țări care nu au semnat acest Acord și au o altă viziune privind apropierea de UE (Armenia, Azerbaidjan și Belarus).

Directorul executiv al CALM a solicitat, în mod special, ca descentralizarea, autonomia și democrația locală să devină o preocupare prioritară a UE în raport cu țările din Parteneriatul Estic, în special cu cele care sunt semnatare ale Acordului de Asociere, deoarece fără aceste elemente RM, dar și celelalte state nu vor putea progresa nici în domeniul economic sau financiar. „Suntem convinși că nu pot avea progres și dezvoltare țările noastre, în condițiile lipsei unei democrații locale veritabile, în conformitate cu litera și spiritul Cartei Europene a Autonomiei Locale, fără un proces de descentralizare politică, administrativă, economică și financiară reală. Republica Moldova și celelalte țări din PE sunt un exemplu elocvent și concludent în acest sens. Democrației locale trebuie să-i fie acordată aceeași importanță ca și statului de drept, dezvoltării economice, justiției, drepturilor omului, funcționării instituțiilor democratice etc.”

De asemenea, Viorel Furdui a vorbit despre specificul Republicii Moldova în raport cu țările care au semnat Acordul de Asociere. „În esență, o bună parte din cetățenii Republicii Moldova dețin cetățenia unui sau altui stat membru al UE și deja sunt și cetățeni ai Uniunii Europene. Ținând cont de trecutul nostru, de cultura și limba comună a Republicii Moldova și României, cetățenii statului nostru sunt mult mai apropiați de Uniunea Europeană decât locuitorii țărilor din Parteneriatul Estic, inclusiv a celor semnatare a Acordului de Asociere.” În acest sens, Viorel Furdui a solicitat ca aceste aspecte să fie luate în considerare atunci când UE elaborează politici ce vizează țările noastre. „Credem că statutul de membri asociați la UE urmează a fi luat în considerație în cadrul relațiilor dintre UE și aceste țări, pe dimensiune locală și regională. Inclusiv prin aplicare principiului „mai mult pentru mai multe” și asigurarea accesului sistematic al reprezentanților țărilor asociate, la lucrările Comitetului Regiunilor și structurilor sale. O astfel de abordare va face ca vocea colectivităților locale din țările asociate să fie auzită direct și mai bine în cadrul CoR și altor instituții europene. De asemenea, aceasta va contribui la o intensificare și consolidare a cooperării între reprezentanții CoR și cei ai colectivităților locale din țările asociate; va crește nivelul de cunoaștere a realităților/nevoilor din țările asociate și va crește calitatea programelor UE destinate acestor țări.”

Directorul executiv al CALM a fost de părere că reprezentanții APL trebuie să fie consultați la elaborarea programelor de dezvoltare pentru țările noastre, astfel vom avea rezultatul scontat atât de UE, dar cel așteptat de cetățenii din această regiune. De asemenea, Viorel Furdui a scos în evidență necesitatea creării în această regiune a locurilor de muncă cu suportul UE, deschiderea noilor întreprinderi, susținerea sectorului energetic, etc.

Reprezentantul Republicii Moldova la evenimentul de la Bruxelles a afirmat că sunt anumite rezerve privind modul de funcționare până în prezent a Parteneriatului Estic, în mod special în domeniul administrației publice locale. „În mare parte, totul s-a redus la anumite ședințe, schimb de informații și de experiențe, dar fără un impact semnificativ asupra dezvoltării APL.” În acest

context, directorul executiv al CALM a reiterat necesitatea elaborării mai multor programe cu acces direct pentru APL, cu preponderență în domeniul investițiilor capitale, al dezvoltării, accesul APL la mai multe fonduri, mai multe programe în parteneriat cu țările UE, dar și cu cele ale Parteneriatului Estic. „Autoritățile locale din Parteneriatul Estic trebuie să aibă acces la programele disponibile pentru țările UE, ceea ce ar permite extinderea gamei resurselor pe care le pot accesa.”

De asemenea, directorul executiv al CALM a solicitat ca atunci când se implementează anumite programe să existe o colaborare între instituțiile europene și asociațiile autorităților locale, cum este CALM sau alte asociații din regiune. „UE trebuie să susțină și asociațiile autorităților locale din această regiune, în calitate de promotori importanți ai consolidării capacităților autorităților locale, promovării descentralizării și democrației locale, ca elemente fundamentale ale statului de drept și ca instituții centrale care, în esență, au un rol de apropiere a sistemului administrativ din țările noastre de standardele UE.”

Viorel Furdui a menționat la Bruxelles că APL din RM așteaptă acces la mai multe fonduri pentru investiții capitale, pentru dezvoltarea infrastructurii locale, iar suportul financiar care vine din partea UE să fie foarte bine corelat cu nevoile reale ale teritoriilor, ale APL și ale cetățenilor din RM. „Asistența financiară pentru colectivitățile locale poate genera progres, iată de ce aceasta trebuie să devină unul din obiective și instrumente importante în procesul de dezvoltare a țărilor noastre, în conformitate cu valorile și standardele UE. Iar un argument important pentru această abordare servește faptul că în Republica Moldova, anume APL sunt cele mai atașate față de valorile UE, circa 80% din APL de nivelul I sunt de orientare proeuropeană, au experiență în implementarea proiectelor cu suport financiar din partea UE și sunt cei mai sinceri promotori ale acestor valori.” Directorul executiv al CALM a propus să fie regândită modalitatea de acordare a asistenței, în special a celei care nu ajunge direct la populație și nivelul local/regional.

Viorel Furdui a afirmat că în mod special este necesară revizuirea mecanismului actual de suport bugetar și înlocuirea lui cu programe de finanțare și acces direct pentru autoritățile locale, astfel ca cetățenii din țările noastre să simtă impactul pozitiv iar finanțările să ajungă până la colectivitățile locale.

Serviciul de Comunicare al CALM

UE-GIZ // LANSAREA PROGRAMULUI DE GRANTURI LOCALE PENTRU ORGANIZATIILE SOCIETĂȚII CIVILE DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD A REPUBLICII MOLDOVA

Proiect finanțat de
Uniunea Europeană

AO „Pro Cooperare Regională” în parteneriat cu AO „CASMED” anunță lansarea Programului de Granturi Locale, derulat în cadrul proiectului „Angajarea cetățenilor și societății civile în procesul de luare a deciziilor și dezvoltare locală sustenabilă”. Programul de Granturi Locale este lansat în baza Cadrului Unic de Sprijin a Uniunii Europene (UE), acordat pentru Republica Moldova (2017-2020) din cadrul Instrumentului European de Vecinătate, prin intermediul proiectului „Abilitarea cetățenilor din Republica Moldova” (2019-2021), finanțat de către Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Programul de Granturi Locale își propune să abiliteze cetățenii prin participarea activă și constructivă în procesele de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor și deciziilor privind serviciile publice locale; informarea și conștientizarea cetățenilor cu privire la problemele legate de domeniile prestării serviciilor publice, eficiență energetică și mediu pentru a solicita acțiuni din partea autorităților publice, îndeplinind în același timp obligațiile lor ca clienți ai serviciilor publice locale.

Prin intermediul Programului de Granturi Locale se va oferi suport financiar și tehnic pentru cel puțin 25 OSC-uri de nivel local din Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova pentru susținerea ideilor inovative de dezvoltare socio-economică durabilă a comunităților locale, în concordanță cu necesitățile cetățenilor, în patru domenii prioritare: infrastructură pentru apă și canalizare, gestionarea deșeurilor, eficiența energetică, mediu și schimbările climatice.

Concursul este adresat Organizațiilor Societății Civile de nivel local (OSC). Grupurile de inițiativă de nivel local sunt încurajate să depună dosarul în parteneriat cu organizațiile înregistrate.

Raioanele eligibile pentru participare la apel sunt: **Briceni, Ocnița, Edineț, Soroca, Dondușeni, Drochia, Rîșcani, Glodeni, Fălești, Florești, Sîngerei și municipiul Bălți.**

Suma totală a Programului de Granturi Locale constituie **750.000 euro**. Se vor acorda trei tipuri de granturi, respectiv, cu valoare estimativă de:

- Granturi mici până la 10.000 euro;
- Granturi medii până la 30.000 euro;
- Granturi mari până la 50.000 euro.

Termenul limită de prezentare a propunerilor de proiect este:

- **26 decembrie 2019, ora 17:00** pentru Granturi mici;
- **31 ianuarie 2020, ora 17:00** pentru Granturi medii și mari.

Pentru OSC-urile care intenționează să participe la Programul de Granturi Locale vor fi organizate Sesiuni de Informare, după cum urmează:

- Miercuri, **20 noiembrie** 2019, mun. **Edineț**, începând cu ora **9:20**, în sala de ședință din incinta Primăriei (str. Octavian Cirimpei, 30);
- Joi, **21 noiembrie** 2019, mun. **Bălți**, începând cu ora **9:20**, în sala de conferință din incinta hotelului Vispas (str. Ștefan cel Mare ½);
- Vineri, **22 noiembrie** 2019, mun. **Soroca**, începând cu ora 9:20, în sala de conferință din incinta Incubatorului de Afaceri (str. Kogălniceanu Mihail, 9).

Pentru a participa la Sesiunile de Informare, Vă rugăm să confirmați prezența la adresa: casmed.eusuport@gmail.com, la tel.: /+373/ 231 2 76 74, sau utilizând formularul de înregistrare: <https://bit.ly/35QpCXf>.

Termenul limită de înregistrare la Sesiunile de informare: **21 noiembrie**.

Cheltuielile de transport ale participanților la Sesiunile de Informare NU vor fi rambursate.

Detalii despre procedura de selectare și depunere a dosarului pot fi accesate pe paginile: www.eu4civilsociety.md; www.procore.md; www.casmed.md.

Sursa: casmed.md

**GRANTURI ÎN VALOARE TOTALĂ DE 600 MII EURO PENTRU ORGANIZAȚIILE SOCIETĂȚII CIVILE
DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE SUD**

Centrul Regional de Asistență și Informare a Organizațiilor Neguvernamentale „CONTACT-Cahul” (CRAION CONTACT-Cahul) a lansat azi, 18 noiembrie, Programul de granturi locale pentru regiunea de dezvoltare Sud în cadrul proiectului „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Organizațiile societății civile din regiunea de sud vor avea acces la Programul de granturi locale cu un buget total de 600 mii euro. Granturile vor fi oferite organizațiilor societății civile pentru implementarea ideilor inovative de abilitare a cetățenilor prin participarea activă și constructivă în procesele decizionale locale privind dezvoltarea durabilă și infrastructura serviciilor publice în 4 domenii de referință:

Infrastructură pentru apă și canalizare;

Gestionarea deșeurilor;

Eficiență energetică;

Mediu și schimbări climatice.

Elena Spînu, consultantă abilitarea cetățenilor, Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei: „Este important să asigurăm implicarea cetățenilor, femeilor și bărbaților în egală măsură, în toate procesele ce țin de planificarea, bugetarea și prestarea serviciilor publice locale. Orice acțiuni și proiecte care duc la îmbunătățirea acestor servicii trebuie să fie transparente și participative. Cetățenii, prin intermediul organizațiilor societății civile, trebuie să responsabilizeze autoritățile locale, însă, în același timp, trebuie să conștientizeze problemele legate de prestarea serviciilor publice și să-și îndeplinească obligațiile lor de clienți ai acestor servicii. În cadrul proiectului vom încuraja și vom susține participarea reprezentanților diferitor grupuri vulnerabile - persoane în etate, persoane cu dizabilități, minorități etnice și, neapărat, implicarea tinerilor.”

Anunțul de lansare a Programului de granturi locale a fost făcut de Silvia Strelciuc, directoare executivă CRAION CONTACT-Cahul, în cadrul conferinței de presă. Potrivit Silviei Strelciuc, acest program de granturi vine să contribuie atât la dezvoltarea societății civile din regiunea de dezvoltare Sud, cât și să stabilească o legătură strânsă între principalii actori comunitari: organizații ale societății civile (OSC), cetățeni și APL.

„În cadrul proiectului ne propunem să reanimăm participarea civică a cetățenilor din Regiunea de Dezvoltare Sud prin atragerea și implicarea mai activă a acestora în procesele decizionale ce vizează politicile din domeniul serviciilor publice locale. Un element important este că noi, ca organizație din regiune, vom lucra cu alte organizații de la firul ierbii, care cunosc bine problemele locale și soluțiile, dar care, deseori, nu au resursele necesare pentru realizarea inițiativelor comunitare și implicarea cetățenilor, iar uneori nici capacități suficiente. La nivel de regiune, vom asigura o sinergie a eforturilor OSC-urilor și altor structuri interesate (grupuri de inițiativă locale, comitete locale de cetățeni) în implementarea unor proiecte inovative, bazate pe nevoile tuturor cetățenilor, inclusiv din grupurile dezavantajate, stimulând activ implicarea tinerilor. Credem cu certitudine că, după realizarea programului, valorificarea investițiilor UE sau ale altor țări în regiunea de dezvoltare Sud va fi un proces mult mai eficient, transparent și cu responsabilitate asumată atât de APL ca prestator de servicii publice locale, cât și de cetățean ca beneficiar și consumator final” a declarat Silvia Strelciuc.

Vor fi acordate granturi mici până la 10.000 Euro, medii până la 30.000 Euro și mari până la 50.000 Euro. La etapa a doua de implementare a proiectului în regiune va fi creată rețeaua de OSC-uri regionale menită să promoveze schimbul de experiență și bune practici de cooperare cu autoritățile locale și regionale în furnizarea serviciilor de calitate pentru cetățeni.

Organizațiile interesate de acest apel de granturi pot accesa Ghidul solicitantului aici: <http://www.eu4civilsociety.md/ro/page/sud> .

Proiectul „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Partener al proiectului în regiunea de dezvoltare Sud este CRAION CONTACT-Cahul, care implementează proiectul „Suport în abilitarea cetățenilor din Regiunea de Dezvoltare Sud” în raioanele Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Basarabeasca, Leova, Ștefan Vodă și Taraclia în perioada octombrie 2019 - septembrie 2021.

Pentru detalii:

tel.: + 373 299 84 84 2

fax: 299 84 84 3

e-mail: contact_cahul@yahoo.com

Persoană de contact: Silvia Strelciuc - Director Executiv, Lupan Cristina - Manager de proiect.

Sursa: <http://adrsud.md/>

CONSILIUL EUROPEI AȘTEAPTĂ ACȚIUNI CONCRETE LA CAPITOLUL DEMOCRATIE ȘI AUTONOMIE LOCALĂ!

Reprezentanții Consiliului Europei într-o nouă vizită de post-monitorizare la Chișinău!

În perioada 20-21 noiembrie, în cadrul unei misiuni de post-monitorizare la Chișinău s-au aflat reprezentanți ai Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei (CALRCE). Din componența Delegației au făcut parte: Gunn Marit HELGESEN, raportor pentru democrație regională, vicepreședintele Congresului Consiliului Europei, președintele Camerei Regiunilor; Marc COOLS, raportor pentru democrația locală, Camera autorităților locale a Congresului Consiliului Europei; Jean-Philippe BOZOULS, director al Secretariatului al Congresului Consiliului Europei; Stéphanie POIREL, secretar în cadrul Comitetului de Monitorizare al Congresului Consiliului Europei și Prof. Angel M. MORENO, expert, președinte al Grupului de experți independenți privind Cartea Europeană pentru autonomie locală.

Astfel, pe parcursul celor două zile, reprezentanții misiunii de postmonitorizare au avut mai multe întâlniri cu CALM, dar și cu reprezentanți ai administrației centrale.

Prezența Delegației Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei la Chișinău semnaleză atenția deosebită față de problemele care există în Republica Moldova, probleme care sunt reflectate în raportul de monitorizare și în Recomandarea Congresului Consiliului Europei aprobate la 4 aprilie curent, în cadrul sesiunii plenare de la Strasbourg.

De asemenea, constatăm că Republica Moldova este în vizorul Consiliului Europei, doar în perioada anilor 2018-2019 la Chișinău fiind patru misiuni de monitorizare din partea Congresului Consiliului Europei, preocupate, în general, de starea lucrurilor în domeniul democrației locale, dar și cazuri separate, cum ar fi presiunile și intimidările exercitate asupra

primarilor, cazul primarul municipiului Chișinău și al alegerilor locale anulate în 2018 în municipiul Chișinău.

Acestea, dar și alte cazuri au fost semnale de profundă îngrijorare pentru **Congresul Consiliului Europei vis-a-vis de situația din Republica Moldova, acesta fiind unicul caz în Europa când într-o perioadă atât de scurtă de timp într-un stat vin atâtea misiuni de monitorizare din partea CoE.**

În cea de-a doua zi a vizitei, reprezentanții CALRCE au avut o întrevedere cu Ministrul Afacerilor Externe al Republicii Moldova Aureliu Ciocoi, Viceprim-ministrul, Ministrul Finanțelor Sergiu Pușcuța, Guvernatorul UTA Găgăuzia Irina Vlah, reprezentanți ai Cancelariei de Stat, ai Parlamentului Republicii Moldova și ai delegației Republicii Moldova la Congresul Consiliului Europei, însoțiți de președintele Tatiana Badan.

Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene Aureliu Ciocoi a recunoscut că problemele din domeniul APL sunt grave și că este necesar de acționat pentru a îmbunătăți starea de lucruri din acest domeniu. În discursul său, Ministrul Ciocoi a reiterat angajamentul Guvernului de a continua implementarea măsurilor de sporire a democrației la nivel local, de a asigura condițiile necesare pentru elaborarea și aplicarea politicilor de descentralizare și autoguvernare. Aureliu Ciocoi a reconfirmat deschiderea Guvernului de la Chișinău de a dezvolta și în continuare parteneriatul cu CALRCE, a cărei expertiză este utilă în eforturile de creștere a nivelului de autonomie locală în Republica Moldova.

Viceprim-ministrul, Ministrul Finanțelor Sergiu Pușcuța a afirmat că pentru anul 2020 s-a făcut încă un pas important în scopul sporirii autonomiei financiare locale, un pas așteptat și promovat de către Congresul Autorităților Locale din Moldova. Ministrul Finanțelor a afirmat că în legile bugetare pentru anul viitor este preconizat ca deja 100% din impozitul pe venit al persoanelor fizice să fie direcționate către bugetele locale, iar 10% din impozitul pe venit al persoanelor juridice din activitatea de întreprinzător, de asemenea, să fie repartizate bugetelor locale.

CALRCE a constatat mai multe dinamici pozitive, printre acestea fiind:

1. Îmbunătățirea situației la capitolul presiuni și intimidări asupra primarilor după alegerile parlamentare din februarie 2019;
2. Micșorarea gradului de implicare a factorului politic în campania electorală din octombrie 2019, dar și a utilizării resurselor administrative în alegerile locale.
3. Creșterea numărului de candidați independenți și a numărului impresionant de primari independenți aleși în octombrie-noiembrie 2019;
4. Datorită stabilizării situației la nivel politic, mai mulți primari care declarau că nu vor mai candida pentru un nou mandat s-au răzgândit și s-au înscris în campania electorală.

Totuși, dacă pe plan politic sau în domeniul democrației locale s-au înregistrat anumite progrese, în domeniul autonomiei locale și, mai ales, a celei financiare în continuare se atestă restanțe grave:

1. În permanentă reducere este ponderea bugetelor locale în bugetul public național. Conform studiului CALM efectuat în parteneriat cu NALAS, această pondere este printre cele mai mici înregistrate în Europa de Sud-Est;
2. Nici măcar competențele de bază ale APL, așa cum prevede Legea privind descentralizarea administrativă, nu sunt acoperite financiar, în special cele stabilite de legislație sectorială;
3. Impozitele locale sunt limitate/plafonate fără schimbări de 10-15 ani, iar colectările acestora aduc venituri nesemnificative;
4. Sursele principale de venituri publice (impozitul pe Venitul Persoanelor Juridice, Accizele, Taxa pe valoarea adăugată, taxa rutieră, etc) ajung la nivel central și ori nu sunt deloc partajate cu APL, ori sunt distribuite într-o măsură insuficientă (taxa rutieră);
5. Fondurile de investiții (mediului, eficienței energetice, dezvoltării regionale, etc.) sunt mai puțin transparente, cu criterii și practici de partajare neclare, fără a exista o previzibilitate a resurselor financiare;
6. Rămân în continuare restanțe mari la evaluarea proprietății.

Reprezentanții CALM au informat raportorii CALRCE privind înregistrarea unor dinamici pozitive după alegerile parlamentare din februarie 2019, mai ales în ceea ce privește direcțiile strategice de reforme (Programul de Activități și Planul de Acțiuni ale Guvernului precedent) privind reformele propriu-zise, cum ar fi partajarea cu APL a IVPJ, schimbarea cotelor de partajare a IVPF, revizuirea taxelor, scutirilor și reducerilor oferite de stat cetățenilor și sectorului privat din impozitele locale, majorarea cotei de partajare cu APL de nivelul întâi a taxei rutiere, etc. Totuși, după recenta schimbare a Guvernului, cel puțin deocamdată nu s-a revenit la aceste inițiative și totul a rămas în suspans.

Ministrul Finanțelor Serghei Pușcuța a informat raportorii CALRCE că Guvernul actual este disponibil să continue reforma privind partajarea IVPF (100% pentru APL rurale și 50% pentru orașe și municipii), dar și partajarea simultană a IVPJ în proporție de 10% pentru suplinirea Fondului de echilibrare.

De asemenea, au fost abordate și alte domenii ce ar îmbunătăți esențial starea lucrurilor în domeniul APL. Printre domeniile ce ar putea sta **la baza elaborării Foii de Parcurs reînnoite dintre Guvernul Republicii Moldova și Congresul Consiliului Europei privind democrația și autonomia locală în RM s-a convenit să se regăsească:**

1. Descentralizarea fiscală, inclusiv partajarea IVPF și IVPJ și liberalizarea taxelor locale;
2. Corelarea veniturilor APL cu competențele acestora;
3. Consolidarea și extinderea formatului de dialog dintre Parlament și Guvern, pe de o parte și CALM, ca reprezentant al APL, pe de altă parte;
4. Evaluarea urgentă a proprietății cu susținerea proiectului Băncii Mondiale, care este deja la etapa de implementare;

5. *Înlăturarea tuturor elementelor sistemice, juridice și politice care permit presiuni și intimidări ale primarilor și reprezentanților APL.*

Serviciul de Comunicare al CALM

MINISTRUL FINANTELOR SERGIU PUȘCUTA: „100% DIN IMPOZITUL PE VENIT AL PERSOANELOR FIZICE VOR FI DIRECTIONATE CĂTRE BUGETELE LOCALE”

În cadrul întrevederii cu raportorii Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei ce au întreprins o vizită de post-monitorizare la Chișinău, Viceprim-ministrul, Ministrul Finanțelor Sergiu Pușcuța a afirmat că în ultimii ani situația din Republica Moldova în domeniul finanțelor publice locale continue să evolueze și se întreprind acțiuni pentru sporirea proceselor de gestionare mai eficientă a mijloacelor publice. Potrivit Ministrului Finanțelor, prima realizare remarcabilă este că în 2015 s-a schimbat modelul de formare a bugetelor locale, politică ce are ca obiectiv consolidarea autonomiei financiare a autorităților locale. „Acest model nou implementat are mai multe avantaje, în mod special fiind vorba despre faptul că nu mai există raporturi financiare de subordonare între unitățile administrativ-teritoriale de nivelul I și II, fiind exclusă maximal posibil intervenția autorităților locale de nivelul II în procesul de elaborare și aprobare a bugetelor locale de nivelul I. În viziunea noastră acest lucru este mai predictibil și astfel este mai corect format procesul de planificare strategică a bugetelor.” De asemenea, Sergiu Pușcuța a declarat că a fost minimalizată posibilitatea implicării factorului politic în efectuarea transferurilor de la bugetul de stat pentru bugetele locale. „Prin intermediul acestui concept se stimulează inițiativa autorităților locale de a-și extinde baza fiscală pentru a consolida partea de venituri la bugetele locale.”

Demnitarul a afirmat că pentru Ministerul Finanțelor, dar și pentru autoritățile locale rămâne a fi o provocare de a identifica o formulă cât mai corectă și cât mai echidistantă la capitolul

inclusiunea în transferurile cu destinație generală din bugetul de stat către bugetele locale a cheltuielilor necesare întreținerii și dezvoltării infrastructurii drumurilor locale. „În acest context mizăm pe susținerea și pe consultanța pe care pot să ni le ofere colegii din cadrul Congresului Autorităților Locale, pentru a găsi o soluție eficientă în aceste relații interbugetare.”

Potrivit lui Sergiu Pușcuța, o altă provocare pentru Ministerul Finanțelor și autoritățile locale este punerea în aplicare a noii Legi cu privire la sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. **„Conform acestei Legi noi, la nivel local, la capitolul salarizare cheltuielile au crescut cu circa 1,6 miliarde de lei, ceea ce reprezintă o sumă considerabilă, respectiv suntem în identificarea soluțiilor financiare pentru a reuși să acoperim aceste cheltuieli strict necesare pentru funcționarea eficientă a APL și a acelor instituții care sunt finanțate din bugetele APL. Este un proces pe care îl considerăm benefic pentru căutarea acestor soluții.** Noi intervenim de fiecare dată cu suport financiar din bugetul central pentru bugetele locale pentru a acoperi acele insuficiențe de mijloace bănești legate de implementarea noii Legi cu privire la salarizare.”

Ministrul Finanțelor a fost de părere că este o provocare foarte mare pentru întreaga țară această dualitate de a fortifica autonomia locală financiară, dar totodată și de a respecta principiul entității fiscale, iar povara fiscală asupra mediului de afaceri să fie una corect amplasată și să nu creeze condiții de concurență neloială în mediul de afaceri.

„Pe de o parte înțelegem necesitatea ca autoritățile locale să aibă capacitatea legală și funcțională de a-și promova politici fiscale proprii la nivel local, la capitolul ce ține de impozitele și taxele locale, pe de altă parte, sigur că urmează să ținem cont de acele așteptări și aspirații pe care le are mediul de afaceri, sectorul real al economiei naționale în raport cu statul.”

Sergiu Pușcuța a menționat că pentru anul 2020 s-a făcut încă un pas important în scopul sporirii autonomiei financiare locale, acțiune așteptată și promovată de către Congresul Autorităților Locale din Moldova. **„În legile bugetare pentru anul viitor este preconizat că deja 100% din impozitul pe venit al persoanelor fizice vor fi direcționate către bugetele locale. Totodată, s-a stabilit forma de 10% din impozitul pe venit al persoanelor juridice, din activitatea de întreprinzător, de asemenea, să fie repartizate bugetelor locale.”** Totuși, Ministrul a afirmat că este foarte important ca împreună să reușim să păstrăm acest echilibru între interesele și promovarea autonomiei locale fiscale, dar și respectarea intereselor mediului de afaceri care își dorește o dezvoltare continuă și predictibilă. „Or, un contribuabil, un agent economic care dorește și face investiții mari în una din localități, de regulă, face investiții și în mijloace fixe care nu pot cu ușurință a fi strămutate dintr-o localitate în alta. Pentru a adopta această decizie de a investi el are nevoie de o predictibilitate, inclusiv a politicii fiscale la nivel local. **Aceasta este o platformă și o temă de discuții permanentă între autoritățile locale, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Ministerul Finanțelor, patronatele, mediul de afaceri și ne străduim să păstrăm un echilibru în cadrul acestor discuții.**”

Ministrul Finanțelor a opinat că procesul de descentralizare, de fortificare a autonomiei locale este unul continuu iar toți cei prezenți la dezbateri sunt participanți în acest proces căruia urmează „să-i dăm o notă de durabilitate, de eficiență, cu rezultate sporite, bune atât pentru autonomia locală, dar și pentru societate în întregime.”

Sergiu Pușcuța s-a arătat nespus de bucuros de a avea această ocazie de a comunica în cadrul acestui format, fiind important de a auzi opiniile, dar și posibilitățile de dezvoltare care pot servi ca bun exemplu și pentru Republica Moldova. „Totuși, orice țară își are modelul propriu de

dezvoltare și specificul propriu de care trebuie să ținem cont." Ministrul Finanțelor și-a exprimat speranța că discuțiile din cadrul acestei întreprinderi vor fi constructive și vor genera rezultate pozitive.

Amintim că în perioada 20-21 noiembrie, la Chișinău s-au aflat într-o vizită de post-monitorizare raportorii Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului European. Oficialii europeni au avut mai multe întreprinderi cu reprezentanții Congresului Autorităților Locale din Moldova, dar și cu demnitari din statul nostru.

Congresul Autorităților Locale și Regionale este o instituție a Consiliului European responsabilă de întărirea democrației locale și regionale în cele 47 de state-membre. Între altele, **Congresul Autorităților Locale și Regionale al Consiliului European elaborează liste de monitorizare, în baza cărora se realizează rapoartele și recomandările ce trebuie de urmat de către statele-membre pentru a fortifica democrația și autonomia locală.**

Serviciul de Comunicare al CALM

CALM PROPUNE URGENTAREA PROCESULUI DE EVALUARE A BUNURILOR IMOBILE!

La 19 noiembrie, directorul executiv al CALM Viorel Furdul și expertul CALM Alexandru Morcov au participat la ședința Consiliului Proiectului de înregistrare și evaluare funciară. Șeful Departamentului Cadastru în cadrul Agenției Servicii Publice Angela Matcov a făcut o prezentare generală a activităților care au fost organizate în cadrul acestui proiect, a celor care urmează a fi definitivare până la sfârșitul anului curent, dar și a planului de acțiuni ce urmează a fi implementat până în anul 2023.

Proiectul de înregistrare și evaluare funciară este destul de important pentru Republica Moldova în condițiile în care până la momentul actual o bună parte din teritoriu așa nu a fost înregistrat cu drept de proprietate în Registrul bunurilor imobile. Deși denumirea proiectului este

„Înregistrarea și evaluarea funciară" acesta are mai multe componente extrem de importante pentru cetățenii RM și pentru activitatea autorităților publice locale. Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a specificat că delimitarea terenurilor proprietate publică, definitivarea înregistrării primare masive a bunurilor imobile proprietate privată, evaluarea și reevaluarea bunurilor în scopul impozitării sunt alte componente importante ale proiectului. „Statul nu și-a onorat obligația de evaluare și reevaluare a bunurilor imobile în scopul impozitării și din acest motiv în bugetele locale se înregistrează venituri ratate destul de semnificative, mai cu seamă în localitățile rurale unde evaluarea nu a avut loc."

Expertul CALM Alexandru Morcov a explicat că în orașe și municipii lucrurile stau un pic mai bine deoarece în perioada anilor 2004-2007 a fost efectuată evaluarea bunurilor imobile și prețul bunurilor a fost ajustat într-o anumită măsură, în scopul impozitării la prețul de piață.

CALM a venit cu mai multe propuneri constructive pentru administratorii proiectului și membrii Consiliului, printre acestea fiind modificarea planului de acțiuni în vederea urgentării reevaluării bunurilor imobile în localitățile urbane, evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării în cele 400 localități rurale unde a fost efectuată înregistrarea primară masivă a bunurilor imobile și colectate date pentru evaluare. În aceste localități ar putea fi urgentat procesul de evaluare, ceea ce ar aduce plus valoare în bugetele locale, dar și în proiectele care urmează să fie implementate de către APL sau îmbunătățirea propriu-zisă a serviciilor prestate cetățenilor.

De asemenea, CALM a scos în evidență faptul că în cadrul implementării proiectului se atrage o atenție deosebită implementării unor sisteme informaționale în cadrul administrației publice centrale, în special în cadrul Departamentului Cadastru. Din acest punct de vedere, CALM consideră că majoritatea partenerilor de dezvoltare prezenți în Republica Moldova atrag prea puțină atenție autorităților publice locale, ceea ce este regretabil deoarece APL nu sunt doar consumatori ai datelor sistemului public de înregistrare în Cadastrul Bunurilor imobile, dar sunt parte ai sistemului cadastral și cu toate acestea nu au instrumentarele și cunoștințele necesare. În acest sens, CALM și-a exprimat deschiderea în vederea colaborării cu Agenția Servicii Publice și cu ceilalți parteneri din acest proiect privind dezvoltarea capacităților instituționale ale APL și identificarea soluțiilor tehnice pentru dotarea autorităților publice locale cu instrumentarul necesar exercitării competențelor în acest domeniu.

CALM atrage atenția asupra faptului că asigurarea dreptului la proprietate este unul dintre pilonii de bază a unei democrații veritabile, iar sistemul cadastral este unul dintre elementele de bază în asigurarea de către stat a acestui drept. În acest sens, este importantă nu doar înregistrarea primară a bunurilor în Registrul bunurilor imobile, dar și asigurarea funcționalității tuturor elementelor sistemului cadastral.

Proiectul finanțat de Banca Mondială a demarat în anul 2019 și urmează a fi implementat până în 2023.

Serviciul de Comunicare al CALM

GESTIONAREA DEȘEURILOR SOLIDE ÎN ATENȚIA REȚELEI ASOCIAȚIILOR APL DIN SUD-ESTUL EUROPEI NALAS!

În perioada 19-21 noiembrie 2019, la Belgrad, Serbia a avut loc întrunirea între membrii grupului de lucru al Rețelei Asociațiilor de Autorități Locale din sud-estul Europei (NALAS) în cadrul căreia a fost abordat subiectul privind Gestionarea Deșeurilor Solide.

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a fost reprezentat la eveniment de Irina Luncașu, Coordonatorul Serviciului Dezvoltare Locală și membru al grupului de lucru NALAS privind Gestionarea Deșeurilor Solide.

Agenda evenimentului a prevăzut două ședințe de lucru principale:

- Reuniune periodică a grupului de lucru NALAS privind gestionarea deșeurilor solide ce a avut loc la 19 și 20 noiembrie;
- Reuniunea Grupului regional de lucru privind Gestionarea Deșeurilor Solide și a Apei – activitatea proiectului GIZ ORF MMS (Fondul Regional pentru sud-estul Europei – Modernizarea Serviciilor Locale) - 21 noiembrie.

Obiectivele întrunirii grupului de lucru NALAS privind Gestionarea Deșeurilor Solide au fost :

- Schimbul de evoluții recente în sectorul de gestionare a deșeurilor solide în regiunea Europei de Sud-Est și rolul membrilor NALAS ;

- Prezentarea, discutarea și aprobarea proiectului Raportului NALAS privind evaluarea comparativă a managementului deșeurilor solide în Europa de Sud-Est ;
- Discutarea Mecanismelor de difuzare a Raportului NALAS privind evaluarea comparativă a managementului deșeurilor solide în Europa de Sud-Est și convenirea asupra foii de parcurs pentru difuzare;
- consolidarea capacităților membrilor grupului de lucru prin aflarea soluțiilor inovatoare pentru depozitele de deșeuri "*Depozitul ca resursă. Soluții noi pentru extinderea vieții depozitului de deșeuri și crearea de oportunități pentru municipalități*".

Raportul de evaluare comparativă privind gestionarea deșeurilor din sud-estul Europei este la a treia ediție, primele două au apărut în 2015 și 2016. Ca și în cele două cazuri anterioare, Raportul a fost elaborat de către membrii grupului de lucru NALAS privind gestionarea deșeurilor solide. În timpul pregătirii acestui raport au fost îndeplinite mai multe obiective. În primul rând, ca orice exercițiu de evaluare, raportul își propune să ofere o imagine comparativă a stării sectorului de gestionare a deșeurilor atât la nivel național, cât și local în țările din sud-estul Europei. Ideea principală ce a stat la baza acestei comparații este de a identifica segmentul și practicile de gestionare deosebit de reușite sau avansate a deșeurilor într-o țară specifică sau în cadrul unei autorități locale din regiune, analizate în termeni de factori și condiții prealabile, apoi să fie prezentate ca un exemplu de bune practici prin intermediul rețelei NALAS și alte canale de comunicare. În al doilea rând, fiind al treilea dintr-o serie de rapoarte de evaluare comparativă, acest document urmărește tendințele practicii de gestionare a deșeurilor în țările din regiune și de a monitoriza progresul în vederea îndeplinirii standardelor UE în acest domeniu. În acest sens, raportul devine un instrument puternic pentru asociațiile membre NALAS în vederea pledării în fața autorităților de nivel central pentru un tratament mai bun și o prioritate mai mare a gestionării deșeurilor, dar și a serviciilor de mediu, în general. Mai mult, raportul poate oferi asociațiilor administrațiilor locale materiale și argumente pentru elaborarea de politici, idei și contribuții pentru viitoarele proiecte de dezvoltare sau programe care ar putea fi susținute fie de fondurile UE, organizații internaționale, donatori bilaterali sau chiar de guvernele naționale. În sfârșit, acest document are un scop de sensibilizare în ceea ce privește promovarea și comunicarea noilor tendințe și politici în gestionarea deșeurilor ce provin din Uniunea Europeană către asociațiile membre NALAS. În acest caz particular, tema Economiei circulare a fost introdusă prin extinderea abordării metodologice cu trei indicatori suplimentari, unul local și doi naționali, precum și sondajul despre conceptul de bază și principiile Economiei circulare în rândul membrilor grupului de lucru NALAS privind gestionarea deșeurilor solide.

Serviciul de Comunicare al CALM

VIOREL FURDUI LA ÎNTREVEDEREA CU REPREZENTANȚII CONSILIULUI EUROPEI ȘI AI GUVERNULUI RM: „ÎNTOTDEAUNA SE IDENTIFICĂ SOLUȚII ATUNCI CÂND EXISTĂ UN DIALOG”

În cadrul întrevederii autorităților centrale și a celor locale cu raportorii Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei la Chișinău (CALRCE), directorul executiv al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) Viorel Furdui a afirmat că acesta este un eveniment important pentru noi toți.

„M-a surprins plăcut mesajul Ministrului Afacerilor Externe și Integrării Europene Aureliu Ciocoi, înțelegerea profundă a problematicii din domeniul APL despre care se vorbește mai bine de 20 de ani.” Directorul executiv al CALM a scos în evidență faptul că atât mesajele care vin din partea APL, cât și cele ale delegației CALRCE sunt, în mare parte, pentru factorii politici, mai ales ținând cont de faptul că acesta este un nou Guvern. „Republica Moldova este un restanțier cronic în implementarea angajamentelor sale, ceea ce ne afectează profund, iar CALM este instituția care are grijă de imaginea Republicii Moldova pe plan extern.”

Pentru a înțelege în ce situație suntem în raport cu partenerii noștri, Viorel Furdui a scos în evidență faptul că în 2005, 2012 și 2019 CALRCE a elaborat rapoarte destul de critice privind realitățile din domeniul autonomiei locale din Republica Moldova, deși noi tot promitem că ne vom respecta angajamentele asumate. „Concluzia principală a raportului din 2012 este necesitatea de a reitera recomandările anterioare, iar raportul din 2019 constată că situația s-a înrăutățit. În afară de aceasta, datele financiare și economice demonstrează că autonomia locală, în special cea financiară este în descreștere, iar dacă această tendință va continua atunci chiar nu știu unde vom ajunge.”

Și din acest motiv sunt foarte importante asemenea dialoguri, iar subiectul privind consolidarea autonomiei locale trebuie să devină unul prioritar în agenda autorităților centrale responsabile. „Apreciem faptul că Ministerul Finanțelor își menține poziția de a direcționa către bugetele locale

100% din impozitul pe venit al persoanelor fizice, dar nu este clar cum se va proceda în cazul celor 10% din impozitul pe venit al persoanelor juridice."

În același timp, directorul executiv al CALM a amintit că mai există câteva inițiative simple dar necesar de implementat, care ar ajuta atât Ministerul Finanțelor, cât și Guvernul, dar și autoritățile publice locale. „În special, mă refer la simplificarea procesului de evaluare a bunurilor imobile. De vreo patru-cinci ani vorbim despre acest lucru. Este un mecanism foarte simplu care ar da posibilitatea APL să avanseze, să decidă la nivel local. Nu putem să înțelegem de ce nu se poate de soluționat acest lucru acum, de ce este nevoie să discutăm interminabil?"

O altă îngrijorare a APL este privind distribuirea banilor pentru reparația și întreținerea drumurilor locale. „Banii sunt destinați doar pentru anul bugetar curent și autoritățile publice locale sunt puse în situația să-i cheltuiască neapărat, fără a putea planifica unele lucrări esențiale. Nici nu mai amintim de inițiativa Ministerului Economiei din Guvernul anterior ce presupune majorarea acestui fond." Viorel Furdui a fost de părere că toate aceste lucruri ar trebui discutate și astfel am putea avansa și s-ar schimba și atitudinea partenerilor noștri față de Republica Moldova.

Vorbind despre importanța dialogului instituționalizat directorul executiv al CALM a scos în evidență faptul că aproape întotdeauna se identifică soluții atunci când există un dialog.

„Din păcate, există o înțelegere distorsionată a ceea ce înseamnă dialog instituționalizat, acesta fiind adesea confundat cu transparența decizională. Atunci când vorbim despre necesitatea acestui dialog, frecvent ni se răspunde să urmărim un site sau altul și vom găsi actele normative sau inițiativele legislative. Când suntem solicitați să avizăm o inițiativă sau alta și noi ne exprimăm opinia, nu cunoaștem dacă aceasta se ia sau nu în considerare, care sunt argumentele, etc. Din păcate, acesta nu este dialog instituționalizat deși, trebuie să menționăm că în ultima perioadă de timp lucrurile la acest capitol s-au îmbunătățit."

Viorel Furdui a atras atenția asupra faptului că există foarte multe inițiative legislative care se discută în Parlament, iar APL nu sunt consultate și astfel vocea APL nu este auzită. „Recent au fost supuse dezbaterilor anumite inițiative ce vizează baza fiscală a APL și altele. Nu putem înțelege de ce nu sunt invitate APL pentru a-și expune opinia?" Potrivit directorului executiv al CALM, aceste inițiative sunt benefice pentru toți actorii și ar aduce mai multe venituri, inclusiv municipiului Chișinău, altor orașe și sate.

Potrivit directorului executiv al CALM, nu mai putem păstra starea de lucruri existentă din 2005. „Am ajuns la o etapă când avem soluțiile la suprafață. Avem nevoie de discuții constructive și asumarea deciziilor. Există soluții pentru toate domeniile, inclusiv Miniștrii Afacerilor Externe și Integrării Europene, dar și al Finanțelor au menționat, pe bună dreptate, că fără progres în acest domeniu nu vom putea dezvolta economia acestei țări."

Viorel Furdui a amintit că deja avem 30 de ani de experiență și este demonstrat faptul că toate reformele sunt sortite eșecului, că nu există capacitate la nivel local de a implementa aceste reforme. „Ne dorim foarte mult să avansăm în acest domeniu. Suntem nedumeriți de faptul că, pe de o parte, spunem că acest domeniu este important iar, pe de altă parte, Programul de Guvernare, politica bugetar-fiscală ne-au surprins că nu conțin o viziune clară în această direcție. Acest lucru este complicat de explicat și partenerilor noștri și ne afectează imaginea pe extern."

La finalul discursului, directorul executiv al CALM și-a manifestat deschiderea de a susține factorii decizionali de a corela politicile cu necesitățile și realitățile APL.

Amintim că în perioada 20-21 noiembrie, în cadrul unei misiuni de post-monitorizare, la Chișinău s-au aflat reprezentanți ai Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei (CALRCE). Din componența Delegației au făcut parte: Gunn Marit HELGESEN, raportor pentru democrație regională, vicepreședintele Congresului Consiliului Europei, președintele Camerei Regiunilor; Marc COOLS, raportor pentru democrația locală, Camera autorităților locale a Congresului Consiliului Europei; Jean-Philippe BOZOULS, director al Secretariatului al Congresului Consiliului Europei; Stéphanie POIREL, secretar în cadrul Comitetului de Monitorizare al Congresului Consiliului Europei și Prof. Angel M. MORENO, expert, președinte al Grupului de experți independenți privind Cartea Europeană pentru autonomie locală.

La întrevvedere cu reprezentanții CALRCE au participat Ministrul Afacerilor Externe al Republicii Moldova Aureliu Ciocoi, Viceprim-ministrul, Ministrul Finanțelor Sergiu Pușcuța, Guvernatorul UTA Găgăuzia Irina Vlah, reprezentanți ai Cancelariei de Stat, ai Parlamentului Republicii Moldova și ai delegației Republicii Moldova la Congresul Consiliului Europei, însoțiți de președintele Tatiana Badan.

Serviciul de Comunicare al CALM

DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII DE DATE SPAȚIALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA –UN OBIECTIV TOT MAI APROAPE DE A DEVENI REALITATE!

La 20 noiembrie a avut loc un workshop de finalizare a proiectului „Hărți lineare pentru dezvoltarea infrastructurii de date spațiale în Republica Moldova”. Congresul Autorităților Locale din Moldova a fost reprezentat de expertul Alexandru Morcov. Este un proiect imperios pentru

dezvoltarea infrastructurii de date spațiale în statul nostru, dar și pentru implicarea tuturor entităților responsabile în procesul de creare și actualizare a seturilor de date, partajarea acestora în calitatea lor de părți componente a infrastructurii naționale de date spațiale.

Alexandru Morcov a explicat că este pentru prima dată în Republica Moldova când se creează o hartă lineară. „Până în prezent aceste materiale cartografice erau în formă analogică doar pe hârtie, hărți. Acum vorbim despre un nou proiect, această hartă lineară va pune baza dezvoltării procesului decizional în format electronic, planificării, dar și altor acțiuni atât la nivel central cât și local.”

Totuși, sursele financiare alocate pentru acest proiect au fost suficiente doar pentru acoperirea a 60% din teritoriul Republicii Moldova. Pentru celelalte 40% din suprafață urmează să fie identificate alte surse financiare.

„Din câte cunoaștem, Elena Busch, directorul adjunct al Departamentului Internațional al Agenției de Cartografiere a Norvegiei a depus un nou proiect pentru Republica Moldova, suma estimativă a căruia este de circa 2 milioane de euro. Ne bucură faptul că în cadrul acestui proiect sunt două componente importante pentru autoritățile publice locale, unul dintre acestea presupune asistența tehnică pentru dezvoltarea unui instrumentariu și dotarea cu tehnică a APL pentru ca aceștia să-și poată îndeplini atribuțiile impuse de legislația Republicii Moldova. Este vorba de Legea cu privire la infrastructura de date spațiale și Hotărârea de Guvern care stabilește entitățile responsabile de seturile de date spațiale, parte a căroră sunt și autoritățile publice locale”, a concluzionat Alexandru Morcov.

Serviciul de Comunicare al CALM

MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE ȘI INTEGRĂRII EUROPENE AURELIU CIKOI: „AUTONOMIA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ A APL VA PERMITE REPUBLICII MOLDOVA SĂ SE DEZVOLTE!”

Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene Aureliu Ciocoi a făcut o radiografie a realităților din domeniul administrației locale în cadrul întrevederii cu membrii delegației misiunii de post-monitorizare a Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei (CALRCE) care s-au aflat în perioada 20-21 noiembrie la Chișinău.

Aureliu Ciocoi a explicat că după reforma teritorial-administrativă implementată până în 2001 au fost create regiuni mai mari și s-a permis o autonomie locală mai mare. „După venirea comuniștilor la putere în 2001, sub conducerea lui Vladimir Voronin, Guvernul din acea perioadă a readus structura autorităților locale la forma asemănătoare cu cea din perioada sovietică. **La ora actuală există necesitatea de a privi în profunzime acest proces și de a identifica un model ce va permite Republicii Moldova să consolideze autoritățile locale, să le dăm posibilitatea să-și gestioneze regiunile, comunitățile, să le oferim autonomie administrativă și financiară.**”

În acest context, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene a precizat că se referă la instrumentele administrative și financiare necesare autorităților publice locale pentru a-și putea dezvolta comunitățile și regiunile de sine stătător. „Din acest motiv trebuie să muncim pentru a identifica un model corespunzător pentru Republica Moldova, care să genereze o dezvoltare economică a întregii țări. Acesta este un instrument care va permite, în sfârșit, Republicii Moldova să pornească motorul economic al țării.”

Aureliu Ciocoi a fost de părere că putem vorbi decenii la rând despre necesitatea dezvoltării situației economice a țării, însă dacă nu vom oferi instrumente adecvate autorităților locale nu vom putea obține rezultate în această direcție. Ministrul s-a arătat convins de faptul că autonomia locală, instrumentarul administrativ și financiar al autorităților locale, este un element esențial inclusiv pentru dezvoltarea economică a țării. „Mai mult ca atât, noi avem

exemplul excelent al UTA Găgăuzia, rezultatele căreia ne permit să facem politici bune la nivel central și local. Având acest exemplu am putea identifica modele de soluționare a conflictului transnistrean. Modelul găgăuz poate fi un exemplu posibil de oferire a statutului de autonomie pentru regiunea transnistreană, după reintegrarea țării.”

Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene a declarat că principalul scop al Guvernului este de a identifica modelul adecvat și de a-l implementa cât de repede posibil, pentru că nu este timp de pierdut. „Ne va bucura orice tip de asistență din partea Dumneavoastră, să încercăm să utilizăm întreaga experiență europeană în acest domeniu dar, bineînțeles, să ținem cont de interesul specific național al RM. Cunoașteți că prin simpla copiere nu poți obține rezultatele dorite, trebuie să analizăm în parte fiecare componentă a specificului, în funcție de fiecare caz separat.”

Vorbind despre întreaga cooperare a RM cu Consiliul Europei, Ministrul a afirmat că din 1995, de la aderarea RM la Consiliul Europei suntem încă sub monitorizare. „Sunt nefericit să recunosc că această situație este o rușine pentru țara mea. Aflându-ne sub monitorizare pentru mai bine de 20 de ani și fiind membri deplin ai Consiliului Europei, cum am putea vorbi despre integrarea europeană a țării, dacă nu putem ieși de sub monitorizarea Consiliului Europei, dacă nu suntem în stare să ne îndeplinim angajamentele față de această instituție deși, în același timp, dorim să ne asumăm alte obligațiuni față de Uniunea Europeană.”

Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene a declarat că acest Guvern este decis să îndeplinească toate angajamentele RM față de organismele internaționale, inclusiv față de Consiliul Europei. „Aș fi fericit ca în postura mea de Ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene al RM să reușesc să-mi văd țara scoasă de sub monitorizarea Consiliul Europei și să fiu mândru că RM, în sfârșit, și-a îndeplinit toate angajamentele asumate în 1995. Acum suntem în secolul XXI iar angajamentele au fost asumate în secolul 20, oare nu este acesta un semnal?”

Potrivit lui Aureliu Ciocoi, trebuie să muncim mult și trebuie să fim colegi onești în relația cu partenerii internaționali, iar Consiliul Europei și Congresului Autorităților Locale și Regionale sunt într-adevăr acei parteneri cu care trebuie să conlucrăm onest și respectuos, implementând toate angajamentele asumate.

Serviciul de Comunicare al CALM